

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om oljeskyddsfonden

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om oljeskyddsfonden. I lagen görs ändringar som föranleds av lagen om upphävande av lagen om bekämpning av oljeskador och lagen om ändring av räddningslagen och som avser överföring av ledningsansvaret vid bekämpning av miljöskador.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2019.

MOTIVERING

1 Nuläge

Med medel ur den fond som det föreskrivs om i lagen om oljeskyddsfonden (1406/2004) betalas ersättning till det lokala räddningsväsendet i enlighet med dess fastställda plan för bekämpning av oljeskador för kostnader för anskaffning av materiel för bekämpning av oljeskador och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen. Statens bekämpningsmyndigheter kan efter prövning beviljas ersättning för bekämpning av fartygsoljeskador ur fondens medel för materiel- och underhållskostnader. Dessutom används medel ur fonden för att ersätta kostnader för istandsättning av oljeförorenade mark- och grundvattenområden i de situationer som anges i lagen. I lagen om oljeskyddsfonden hänvisas till lagen om bekämpning av oljeskador (1637/2009), i vilken det föreskrivs om de myndigheter som deltar i bekämpning av oljeskador och om deras uppgifter.

I riksdagen behandlas för närvarande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar (RP 18/2018 rd) och komplettering till den (RP 138/2018 rd). Propositionerna har samband med en skrivning i det strategiska programmet för statsminister Juha Sipiläs regering enligt vilken det operativa ledningsansvaret vid miljöolyckor på havsområden överförs till inrikesministeriet. I propositionerna föreslås att den högsta ledningen, styrningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor överförs från miljöministeriet till inrikesministeriet, och att bekämpningen av sådana skador blir räddningsverksamhet enligt räddningslagen. De uppgifter som för närvarande sköts av Finlands miljöcentral föreslås bli överförda till Gränsbevakningsväsendet. Lagen om bekämpning av oljeskador föreslås bli upphävd och motsvarande bestämmelser flyttade till räddningslagen (379/2011). I denna proposition föreslås att hänvisningarna till lagen om bekämpning av oljeskador i lagen om oljeskyddsfonden ändras så att de motsvarar de bestämmelser om bekämpning av oljeskador som träder i kraft den 1 januari 2019.

2 Föreslagna ändringar

I propositionen föreslås att hänvisningarna till lagen om bekämpning av oljeskador i 13, 17, 18 och 19 § i lagen om oljeskyddsfonden ändras till hänvisningar till räddningslagen, eftersom

det är i räddningslagen som bestämmelserna om bekämpning av oljeskador kommer att ingå från och med den 1 januari 2019. Dessutom slopas i 17 § uttrycket ”den fastställda” i samband med planen för bekämpning av oljeskador, eftersom planer enligt räddningslagen inte fastställs särskilt.

3 Propositionens konsekvenser

En bedömning av konsekvenserna av de förändringar som överföringen av ledningsansvaret vid bekämpning av miljöskador medför, ingår i regeringens proposition med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar (RP 18/2018 rd). De ändringar som föreslås i denna proposition och som har samband med ovannämnda proposition är närmast av lagstiftningsteknisk karaktär. De påverkar inte möjligheten att söka ersättning ur oljeskyddsfonden. Det lokala räddningsväsendet och de statliga myndigheterna kommer liksom hittills att kunna ansöka om ersättning för sina kostnader i samband med bekämpning av oljeskador. Propositionen har således inga ekonomiska konsekvenser eller miljökonsekvenser.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid miljöministeriet.

Utlåtande om propositionen har begärts av inrikesministeriet.

5 Samband med andra propositioner

I riksdagen behandlas för närvarande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring och temporär ändring av räddningslagen och till vissa andra lagar (RP 18/2018 rd) och komplettering till den (RP 138/2018 rd). Att de förslag om överföring av ansvaret för bekämpningen av oljeskador den 1 januari 2019 som ingår i propositionerna godkänns, är en förutsättning för att de ändringar av lagen om oljeskyddsfonden som föreslås i denna proposition ska godkännas.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019, dvs. samtidigt med den ändring av räddningslagen som gäller överföringen av ansvaret för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Oljeskyddsfonden är en fond som står utanför statsbudgeten. Enligt 87 § i grundlagen krävs, för att ett lagförslag om inrättande av en fond utanför statsbudgeten eller om väsentlig utvidgning av en sådan fond eller dess ändamål ska godkännas i riksdagen, minst två tredjedelars majoritet av de avgivna rösterna.

Grundlagsutskottet har upprepade gånger granskat förslag till ändring av lagen om oljeskyddslagen med hänsyn till 87 § i grundlagen (GrUU 34/2002 rd, GrUU 31/2004 rd, GrUU 24/2009 rd och GrUU 26/2012 rd). Utskottet har bland annat ansett att ett lagförslag inte innebar någon väsentlig utvidgning av fondens ändamål, trots att förslaget innebar att det öppnades något fler möjligheter att bevilja ersättningar eller bidrag ur fonden. Huruvida en utvidgning av fondens ändamål ska anses vara väsentlig eller inte, bör enligt utskottets mening primärt bedömas med tanke på vad det innebär för riksdagens budgetmakt.

RP 189/2018 rd

De föreslagna ändringarna är till sin natur lagtekniska och påverkar inte oljeskyddsfondens ändamål eller möjligheterna att bevilja ersättningar eller bidrag. Propositionen överensstämmer med grundlagen, och den lag som ingår i den kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om oljeskyddsfonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om oljeskyddsfonden (1406/2004) 13 och 17—19 §, sådana de lyder delvis
ändrade i lag 1674/2009, som följer:

13 §

Kostnader för bekämpning och återställande

Sådana kostnader för bekämpning av och återställande efter en oljeskada som berättigar till i 10 § avsedd ersättning är

- 1) kostnader för de behövliga åtgärder som någon har vidtagit för att avvärja en oljeskada som hotar honom eller henne,
- 2) kostnader och skador orsakade av oljebekämpningsåtgärder enligt räddningslagen (379/2011),
- 3) skäligen kostnader för återställande av oljeförorenad miljö, samt
- 4) kostnader för nödvändiga utredningar för bekämpningsåtgärder enligt 2 punkten eller för återställande enligt 3 punkten.

Kostnader för bekämpning som avses i 1 mom. 2 punkten är löner för personer som anställts tillfälligt för bekämpningsåtgärder och för den ordinarie bekämpningspersonalen, kostnader för att anskaffa, använda och transportera förnödenheter som behövs i bekämpningsarbetet och andra liknande extra kostnader på grund av bekämpningen samt värdet av eller värde-minskningen på de förnödenheter, anläggningar, utrustningar och andra motsvarande bruksföremål som förbrukats eller fördärvats under bekämpningsarbetet.

17 §

Ersättning för anskaffning av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen

Ur oljeskyddsfonden betalas ersättning till det lokala räddningsväsendet i enlighet med planen för bekämpning av oljeskador som avses i 47 § i räddningslagen för

- 1) kostnader för anskaffning av bekämpningsmateriel; en förutsättning för att en enskild anskaffning av bekämpningsmateriel för mer än 85 000 euro ska ersättas är att oljeskyddsfondens styrelse på förhand har godkänt anskaffningen,
- 2) kostnader för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Om materielen för bekämpning av oljeskador inte enligt bekämpningsplanen uteslutande är avsedd för bekämpning av oljeskador, ersätts kostnaderna för anskaffning och drift enbart till den del som motsvarar användningen av materielen för bekämpning av oljeskador enligt bekämpningsplanen. En större andel av anskaffningskostnaderna än vad som motsvarar bruket av materielen för bekämpning av oljeskador kan dock ersättas ur oljeskyddsfonden, om detta är motiverat för att bekämpningsberedskapen ska bli tillräcklig.

Ur oljeskyddsfonden kan, inom ramen för dispositionsplanen för fondmedlen, beviljas ersättning i förskott för de kostnader som upprätthållandet av bekämpningsberedskapen orsakar

under ett kalenderår. Den slutliga ersättningen beviljas efter det att en utredning över de faktiska slutliga kostnaderna har företetts.

18 §

Av prövning beroende ersättning för anskaffning av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskap

Ur oljeskyddsfonden kan staten betalas ersättning för i räddningslagen avsedda kostnader för anskaffning av materiel för bekämpning av fartygsoljeskador och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Ur oljeskyddsfonden kan dessutom landskapet Åland betalas ersättning för kostnader för anskaffning av materiel för bekämpning av fartygsoljeskador.

19 §

Av prövning beroende bidrag

Ur oljeskyddsfonden kan bidrag beviljas

1) det lokala räddningsväsendet eller kommunen för uppförande eller hyrande av en lagerbyggnad avsedd för förvaring av oljebekämpningsmateriel,

2) en i 22 c § i räddningslagen avsedd ägare till en hamn eller inrättning för anskaffning av materiel för bekämpning av oljeskador,

3) för annan än i 1 och 2 punkten avsedd verksamhet som behövs för bekämpning av oljeskador eller för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 11 oktober 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

Lag

om ändring av lagen om oljeskyddsfonden

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om oljeskyddsfonden (1406/2004) 13 och 17—19 §, sådana de lyder delvis
ändrade i lag 1674/2009, som följer:

Gällande lydelse

13 §

Kostnader för bekämpning och återställande

Sådana kostnader för bekämpning av och återställande efter en oljeskada som berättigar till i 10 § avsedd ersättning är

1) kostnader för de nödvändiga åtgärder som någon har vidtagit för att avvärja en oljeskada som hotar honom,

2) kostnader och skador orsakade av oljebekämpningsåtgärder enligt lagen om bekämpning av oljeskador (1673/2009),

3) skäliga kostnader för återställande av oljeförorenad miljö, samt

4) kostnader för nödvändiga utredningar för bekämpningsåtgärder eller för återställande enligt 2 och 3 punkten.

Kostnader för bekämpning som avses i 1 mom. 2 punkten är löner för personer som anställts tillfälligt för bekämpningsåtgärderna och för den ordinarie bekämpningspersonalen, kostnader för att anskaffa, använda och transportera förnödenheter som behövs i bekämpningsarbetet och andra liknande extra kostnader på grund av bekämpningen samt värdet av eller värdeminskningen på de förnödenheter, anläggningar, utrustningar och andra motsvarande bruksföremål som förbrukats eller fördärvats under bekämpningsarbetet.

Föreslagen lydelse

13 §

Kostnader för bekämpning och återställande

Sådana kostnader för bekämpning av och återställande efter en oljeskada som berättigar till i 10 § avsedd ersättning är

1) kostnader för de behövliga åtgärder som någon har vidtagit för att avvärja en oljeskada som hotar honom eller henne,

2) kostnader och skador orsakade av oljebekämpningsåtgärder enligt *räddningslagen* (379/2011),

3) skäliga kostnader för återställande av oljeförorenad miljö, samt

4) kostnader för nödvändiga utredningar för bekämpningsåtgärder *enligt 2 punkten eller för återställande enligt 3 punkten*.

Kostnader för bekämpning som avses i 1 mom. 2 punkten är löner för personer som anställts tillfälligt för bekämpningsåtgärderna och för den ordinarie bekämpningspersonalen, kostnader för att anskaffa, använda och transportera förnödenheter som behövs i bekämpningsarbetet och andra liknande extra kostnader på grund av bekämpningen samt värdet av eller värdeminskningen på de förnödenheter, anläggningar, utrustningar och andra motsvarande bruksföremål som förbrukats eller fördärvats under bekämpningsarbetet.

Gällande lydelse

17 §

Ersättning för anskaffning av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen

Ur oljeskyddsfonden betalas ersättning till det lokala räddningsväsendet i enlighet med *den fastställda* plan för bekämpning av oljeskador som avses i lagen om bekämpning av oljeskador för

1) kostnader för anskaffning av bekämpningsmateriel; en förutsättning för att en enskild anskaffning av bekämpningsmateriel för mer än 85 000 euro ska ersättas är att oljeskyddsfondens styrelse på förhand har godkänt anskaffningen,

2) kostnader för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Om materielen för bekämpning av oljeskador inte enligt *den fastställda* bekämpningsplanen uteslutande är avsedd för bekämpning av oljeskador, ersätts kostnaderna för anskaffning och drift enbart till den del som motsvarar användningen av materielen för bekämpning av oljeskador enligt bekämpningsplanen. En större andel av anskaffningskostnaderna än vad som motsvarar bruket av materielen för bekämpning av oljeskador kan dock ersättas ur oljeskyddsfonden, om detta är motiverat för att bekämpningsberedskapen skall bli tillräcklig.

Ur oljeskyddsfonden kan, inom ramen för dispositionsplanen för fondmedlen, beviljas ersättning i förskott för de kostnader som upprätthållandet av bekämpningsberedskapen orsakar under ett kalenderår. Den slutliga ersättningen beviljas efter det att en utredning över de faktiska slutliga kostnaderna har företetts.

18 §

Av prövning beroende ersättning för anskaffning av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskap

Ur oljeskyddsfonden kan staten beviljas ersättning för sådana kostnader för anskaffning av materiel för bekämpning av fartygsoljeskador och för upprätthållande av bekämpningsberedskap som avses i lagen om

Föreslagen lydelse

17 §

Ersättning för anskaffning av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen

Ur oljeskyddsfonden betalas ersättning till det lokala räddningsväsendet i enlighet med planen för bekämpning av oljeskador som avses i 47 § i räddningslagen för

1) kostnader för anskaffning av bekämpningsmateriel; en förutsättning för att en enskild anskaffning av bekämpningsmateriel för mer än 85 000 euro ska ersättas är att oljeskyddsfondens styrelse på förhand har godkänt anskaffningen,

2) kostnader för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Om materielen för bekämpning av oljeskador inte enligt bekämpningsplanen uteslutande är avsedd för bekämpning av oljeskador, ersätts kostnaderna för anskaffning och drift enbart till den del som motsvarar användningen av materielen för bekämpning av oljeskador enligt bekämpningsplanen. En större andel av anskaffningskostnaderna än vad som motsvarar bruket av materielen för bekämpning av oljeskador kan dock ersättas ur oljeskyddsfonden, om detta är motiverat för att bekämpningsberedskapen ska bli tillräcklig.

Ur oljeskyddsfonden kan, inom ramen för dispositionsplanen för fondmedlen, beviljas ersättning i förskott för de kostnader som upprätthållandet av bekämpningsberedskapen orsakar under ett kalenderår. Den slutliga ersättningen beviljas efter det att en utredning över de faktiska slutliga kostnaderna har företetts.

18 §

Av prövning beroende ersättning för anskaffning av bekämpningsmateriel och för upprätthållande av bekämpningsberedskap

Ur oljeskyddsfonden kan staten betalas ersättning för *räddningslagen* avsedda kostnader för anskaffning av materiel för bekämpning av fartygsoljeskador och för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Gällande lydelse

bekämpning av oljeskador.

Ur oljeskyddsfonden kan dessutom ersättning för kostnader för anskaffning av materiel för bekämpning av fartygsoljeskador beviljas landskapet Åland.

19 §

Av prövning beroende bidrag

Ur oljeskyddsfonden kan bidrag beviljas

1) det lokala räddningsväsendet eller kommunen för uppförande eller hyrande av en lagerbyggnad avsedd för förvaring av oljebekämpningsmateriel,

2) sådan ägare av en hamn eller inrättning som avses i 16 § i lagen om bekämpning av oljeskador, för anskaffning av materiel för bekämpning av oljeskador,

3) för annan verksamhet som är nödvändig för bekämpning av oljeskador eller för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Föreslagen lydelse

Ur oljeskyddsfonden kan dessutom landskapet Åland betalas ersättning för kostnader för anskaffning av materiel för bekämpning av fartygsoljeskador.

19 §

Av prövning beroende bidrag

Ur oljeskyddsfonden kan bidrag beviljas

1) det lokala räddningsväsendet eller kommunen för uppförande eller hyrande av en lagerbyggnad avsedd för förvaring av oljebekämpningsmateriel,

2) i 22 c § i räddningslagen avsedd ägare till en hamn eller inrättning för anskaffning av materiel för bekämpning av oljeskador,

3) för annan än i 1 och 2 punkten avsedd verksamhet som behövs för bekämpning av oljeskador eller för upprätthållande av bekämpningsberedskapen.

Denna lag träder i kraft den 20 .